

ת"פ 24612/11/18 - מדינת ישראל, פרקליטות מחוז תל-אביב-יפו נגד אבנר מנוסביץ, מנוסביץ ושות' משרד עורכי דין ונוטריונים

בית משפט השלום ברמלה

ת"פ 24612-11-18 מדינת ישראל נ' מנוסביץ ואח'

בפני
בעניין: כבוד השופט, סגן הנשיאה מנחם מזרחי
מדינת ישראל פרקליטות מחוז תל-אביב-יפו
(פלילי) באמצעות ב"כ עוה"ד מיטב דגן
המאשימה

נגד
1. אבנר מנוסביץ
2. מנוסביץ ושות' משרד עורכי דין ונוטריונים
באמצעות ב"כ עוה"ד עדי ברקאי
הנאשמים

גזר - דין

א. כתב-האישום המתוקן:

הנאשם 1 הורשע בעקבות הודאתו של נאשם 1 באישום הראשון בריבוי עבירות של קבלת דבר בתחבולה, בניגוד לסעיף 416 לחוק העונשין התשל"ז-1977 והנאשמים הורשעו באישום השני בריבוי עבירות של שימוש במרמה ערמה ותחבולה, בניגוד לסעיף 220 (5) לפקודת מס הכנסה (נוסח חדש) תשכ"א - 1961.

האישום הראשון:

בשנים 2007 - 2013 היה נאשם 1 עורך-דין וחבר בלשכת עורכי-הדין בישראל.

בתקופה הרלוונטית הייתה "א.ד. כחול לבן יזמות, נכסים והשקעות בע"מ" חברת בנייה בבעלות חלקית של דוד צרפתי.

בתאריך 24.7.2008 נקשרה חברת "כחול לבן" הנ"ל עם בעלי מקרקעין בהרצליה בעסקת קומבינציה, שמטרתה בניית בניין בן 47 דירות על-ידי החברה.

במטרה לגייס הון לעסקה, נקשרה החברה בעסקה הנ"ל עם משקיעים ששמותיהם מפורטים בנספח א', שאמורים להשקיע סכומי כסף שנעו בין 600,000 - 800,000 ₪ בתמורה לקבלת זכויות עתידיות בדירות שיבנו על ידה.

הנאשם 1 שימש נאמן לביצוע עסקת הקומבינציה.

המשקיעים העבירו סכומים שנעים בין 500,000 - 800,000 ₪ לנאשם 1 בגין מימון העסקה, וכן שילמו לו שכר טרחת עו"ד, כמפורט בנספח א' לכתב-האישום.

סה"כ הועברו לנאשם 1 בנאמנות, לצרכי מימון העסקה, 4,521,824 ₪, 240,000 דולר ארה"ב ו- 32,200 ליש"ט.

הנאשם 1 יצר אצל המשקיעים רושם שהכספים יופקדו בחשבון נאמנות, אך בפועל לא עשה כן, אלא עשה שימוש במרבית הכספים למטרות אחרות, וזאת ללא ידיעתם או אישורם של המשקיעים - בין היתר, השתמש בכספים לשם מימון הוצאות משרדו, משכורתו וכן לתשלום עבור חובות אחרים שלו.

בהמשך, רוכשים נוספים, ששמותיהם מפורטים בנספח ב' לכתב-האישום נכנסו אף הם כמשקיעים בפרויקט, לאחר שרכשו את חלקו של משקיע אחר, ואף הם הפקידו כספים בנאמנות בידי הנאשם 1.

הנאשם 1 היה אמור להפקיד גם את הכספים הללו בחשבון נאמנות.

כל אחד מן הרוכשים הללו העביר לנאשם 1 בנאמנות סכומים הנעים בין 940,000 ₪ - 1,200,000 ₪ וכן שכר טרחת עו"ד.

הנאשם 1 יצר אצל הרוכשים רושם לפיו הכספים שהם העבירו לו יופקדו בחשבון נאמנות לצורך מימון העסקה, אך בפועל לא עשה כן, אלא עשה שימוש בכספים, שהעבירו לו הרוכשים למטרות עסקיות אחרות, וזאת ללא ידיעתם או אישורם של הרוכשים - בין היתר השתמש בכספים לשם מימון הוצאות משרדו, משכורתו וכן לתשלום בגין חובותיו.

במהלך שנת 2016 קיבלו המשקיעים והרוכשים כולם בחזרה סך של 13,000,000 ₪ מחברת בנייה אשר פעלה במסגרת הפרויקט בתמורה לסילוק זכויותיהם בפרויקט.

האישום השני:

הכספים שאותם קיבל הנאשם 1 בתחבולה מהמשקיעים והרוכשים, אשר נרשמו בספרי הנאשמת 2, כפי שפורט לעיל במסגרת האישום הראשון, יצרו אצל הנאשמים מקור הכנסה נוסף בלתי חוקי, עליו לא דווח כלל לרשויות המס.

היה על הנאשמים לדווח על מקור הכנסה זה לרשויות המס.

לפיכך, פעלו הנאשמים במרמה, עורמה ותחבולה בכוונה להתחמק מתשלום מס.

ב. הסדר הטיעון:

בעקבות הודעת נאשם 1, הנאשמים הורשעו בכתב-האישום המתוקן, לאחר שגובש בין הצדדים הסדר טיעון.

ההסכמות העונשיות בין הצדדים הן כדלקמן:

על נאשם 1 יושת עונש של **מאסר על תנאי** שלא יעבור עבירות מרמה, **קנס** לפי שיקול דעת בית-המשפט ו**פיצוי** עבור כל הרוכשים והמשקיעים המפורטים בנספחים לכתב-האישום.

הוסכם, כי בית-המשפט יחליט בדבר גובה הפיצוי לאחר שישמע טיעונים וראיות, וכי סכום הפיצוי הכולל יכול שיהיה מעבר לרף המרבי שבסעיף 77 (א) לחוק העונשין התשל"ז - 1977 (₪ 258,000), ובלבד שסכום הפיצוי ביחס לכל משקיע או רוכש לא יהיה גבוה מסכום זה, ועוד הוסכם, כי **המאשימה תגביל את עצמה לטיעון של רכיב פיצוי כספי של 50,000 ₪ לכל רוכש/משקיע בעוד שהנאשמים יהיו חופשיים בטיעוניהם ביחס לגובה הפיצוי.**

בכדי להבטיח את תשלום הפיצוי הפקיד הנאשם פיקדון כספי בסך 100,000 ₪ וערבויות נוספות.

עוד הוסכם, כי לא יאוחר מתאריך 20.7.20 יסכים הנאשם **להוצאתו לצמיתות מלשכת עורכי הדין.**

ג. דיון:

כאמור לעיל, **הצדדים סיכמו את רוב רכיבי הענישה אשר תוטל על הנאשמים**, ולמעשה, כל שנותר (באם ההסדר יכובד) הוא **גזירת-העונש ביחס לרכיב הקנס ולרכיב הפיצוי**, כאשר גם זה האחרון מוגבל כפי הסכמת הצדדים ל - 50,000 ₪ לכל רוכש/משקיע שמפורט בנספחים א' ו - ב' לכתב-האישום.

ראשית לעניין מתחם הענישה הכללי:

בע"פ 1901/19 שמעון אסולין נגד מדינת ישראל (31/05/2020) נקבע כי למרות שמדובר בהסדר טיעון "סגור" לעניין רכיבי הענישה השונים, עדיין "על בית המשפט לקבוע את המתחם בצורה "רכה".

על כן, נוכח עקרון ההלימה, אני סבור שהסדר הטיעון שגובש חורג לקולה ממתחם הענישה שיש לקבוע ביחס לעובדות המתוארות בכתב-האישום, שתחילתו ראוי להיות בין מספר חודשי מאסר שניתן לריצוי בדרך של עבודות שירות עד 18 חודשי מאסר בפועל, ואולם נוכח הנסיבות המיוחדות של ה"עושה" בתיק זה, לפי נימוקי הצדדים, שיפורטו בהמשך, אני מאשר את ההסדר בהיותו כזה שעדיין אינו חורג ממתחם הסבירות לנסיבות העושה המיוחדות בתיק זה.

ועתה לשאלות היקף הפיצוי:

סעיף 77 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 קובע:

"(א) הורשע אדם, רשאי בית-המשפט לחייבו, בשל כל אחת מן העבירות שהורשע בהן, לשלם לאדם שניזוק על-ידי העבירה סכום שלא יעלה על 258,000 שקלים חדשים לפיצוי הנזק או הסבל שנגרם לו. (ב) קביעת הפיצויים לפי סעיף זה תהא לפי ערך הנזק או הסבל שנגרמו, ביום ביצוע העבירה או ביום מתן ההחלטה על הפיצויים, הכל לפי הגדול יותר. (ג) לענין גביה, דין פיצויים לפי סעיף זה כדין קנס; סכום ששולם או נגבה על חשבון קנס שיש בצדו חובת פיצויים, ייזקף תחילה על חשבון הפיצויים. (ד) 20 הורה בית משפט כי פיצוי שהנאשם חויב בו לפי סעיף זה ישולם לשיעורין, והנאשם לא שילם את אחד התשלומים במועדו, תעמוד יתרת החוב לפירעון מיד"

בית-המשפט העליון קבע, כי לפסיקת פיצויים לפי זה סעיף אופי אזרחי במהותו, המושפע מסביבתו הפלילית, שבמסגרתו מכיר המשפט הפלילי בנזק האזרחי, שגרם הנאשם לנפגעי העבירה, ובחובה להיטיב את אותו נזק תוך הטלתו על הנאשם אשר גרם לו:

"סעיף 77 לחוק נועד לתת ביטוי במסגרת ההליך הפלילי לנזקו ולסבלו של הניזוק מן העבירה, ולאזן בין האינטרס להעניק לקורבן העבירה פיצוי מהיר ויעיל לבין הצורך למנוע את הפיכתו של ההליך הפלילי להליך בעל אופי אזרחי, על כל הכרוך בכך...תכליות נוספות שנקשרו בסעיף זה הן מתן צדק מהיר וזול לנפגע העבירה במסגרת ההליך המנוהל על ידי המדינה תוך שימוש במשאביה לפסיקת פיצוי וגבייתו...מתן יסוד של "היטירות" לעברין שכן פיצוי הקורבן עשוי לתרום לשיקומו...עידוד הגשת תלונות על-ידי מתלוננים שיידעו שהם עשויים לזכות בפיצוי: עידוד של עבריינים להציע פיצוי מיוזמתם והקלת העומס על בתי המשפט באמצעות הפחתת ההליכים האזרחיים...על אף מיקומו בחוק העונשין, נפסק בעניין אסף כי יש לראות בפיצוי על פי סעיף 77 "פיצוי אזרחי"...("דנ"פ 5625/16 אסרף קארין נגד אבנר טווק 13.9.17).

וכן: "אני סבורה, אפוא, כי התפיסה המתגבשת הרואה את תפקידו של הדין הפלילי כדין שנועד להגן לא רק על החברה בתור שכזו, אלא גם על יחידה, יש בה אישוש למסקנה שעל אף שהפיצוי נועד לניזוק ולא למדינה, דבר העשוי להוות סממן "אזרחי" מובהק, בכל זאת הפיצוי הוא חלק מהעונש המוטל על ידי בית המשפט על מי שעבר עבירה פלילית.

נפגע העבירה אינו עוד נטע זר, או "בן חורג", כלשונה של קרפ, בהליך הפלילי; לפי התפיסה הרווחת היום אין לראות עוד את עניינו של הנפגע כענין שהשתרבו לתוך ההליך הפלילי מטעמי נוחות ויעילות, רק כדי להקל על הקורבן להיפרע מהפוגע, ולמנוע כפל הליכים. ההליך הפלילי המגן על זכויות הפרט-הנאשם מגן גם על זכויותיו של הפרט-הנפגע. ההגנה היא באמצעות ענישתו של הפוגע. את ההוראה בענין אפשרות פיצויו של הנפגע כחלק מההליך הפלילי יש לפרש היום כהוראה שמטרתה הדומיננטית היא הטלת סנקציה פלילית" (רע"פ 2976/01 **בתיא אסף נגד מדינת ישראל** - 5.2.2002).

וכן: "...הקביעה כי מדובר בהליך "אזרחי" על-פי טיבו אינה כה פשוטה, והתשובה לה אינה חדה וברורה. שילוב הוראת הפיצויו בתוככי חוק העונשין מוסיף לה גם היבטים שונים בעלי פן עונשי-חברתי. על כן, מתבקשת המסקנה כי עניין לנו בהוראת חוק מורכבת, המשלבת מאפיינים אזרחיים יחד עם מאפיינים עונשיים, תכליות אזרחיות יחד עם תכליות מן התחום הפלילי. מורכבות זו אינה מאפשרת לקבוע באופן חד ומוחלט כי מדובר בהוראה "אזרחית" מובהקת, המעוגנת כולה בדין האזרחי, וכי הכללים החלים עליה נגזרים מתחום דיני הנזיקין בלבד. הרכיב האזרחי הוא ללא ספק הרכיב הדומיננטי באופיים של הפיצוים לטובת נפגע עבירה, אך אין להתעלם מכך שבאופן טבעי, הפיצויו הקבוע בסעיף 77 לחוק מושפע גם מסביבתו הפלילית, ודבקות בו נורמות ותכליות מן התחום הפלילי (ראו פרשת אסף, בעמ' 465). כך, למשל, יש בחיובו של הנאשם בפיצויו הנפגע יסוד של היטהרות לנאשם העשוי לתרום לשיקומו, וכן יש בכך משום שילוב נפגע העבירה כמשתתף בהליך הפלילי, מתוך ראייה כי הטבת נזקו הינה חלק חשוב בתהליך הענישה ובהפנמת נורמות ההתנהגות הראויות" (רע"פ 9727/05 **גליקסמן נגד מדינת ישראל** - 8.8.2007).

וכן: "הנימוק האחד עניינו במגוון תכליותיו של סעיף 77 לחוק. כאמור לעיל, מאפייניה ותכליותיה של תרופת הפיצויו הקבועה בסעיף 77 לחוק הם מגוונים, ואינם מייצגים בהכרח את הצורך בהגשת תביעה אזרחית על-ידי נפגע העבירה. לסמכות הפיצויו לפי סעיף 77 תכליות חשובות נוספות, ובהן: מתן סעד מידי לנפגע מבלי שייאלץ להמתין עד לסיומם של ההליכים האזרחיים בעניינו, אשר עלולים להתמשך על-פני שנים ארוכות; הכרה חברתית בסבלו של הנפגע ושיתופו, במידת מה, בהליך הפלילי המתנהל נגד תוקפו; ואף קיים בו יסוד של היטהרות לעבריו עצמו, שכן חיובו בפיצויו לטובת קורבנו עשוי לתרום לשיקומו (ראו פרשת אסף, בעמ' 465). תכלית נוספת אותה משרת הדיון בפיצויו האזרחי לנפגע אגב הכרעת הדין בנושא הפלילי, הינה העלאת מעמדו של קורבן העבירה בהליך הפלילי, כחלק מהמגמה ההולכת ומתעצמת בעת האחרונה לשלבו בהליך הפלילי ולהכיר בזכויותיו במסגרתו. כך, למשל, מכיר חוק זכויות נפגעי עבירה, התשס"א-2001 במעמדו של נפגע העבירה כמי שזכאי למידע, ולעיתים להבעת דעה, בפני גורמי התביעה. כן קובע החוק את זכותו של הנפגע להצהיר על כל נזק שנגרם לו כתוצאה מהעבירה, הצהרה המובאת בפני בית המשפט במסגרת הראיות לקביעת העונש. מגמה זו מדגישה את מורכבות מטרותיו של ההליך הפלילי, אשר נועד לשמור ולהגן לא רק על זכויותיו של הנאשם, אלא גם על אלו של הקורבן" (עניין **גליקסמן** הנ"ל).

וראו גם: ע"א 6925/16 **מדינת ישראל נגד ג'רחי** (12.5.19): ע"פ 106/17 **זיתוני נגד מדינת ישראל** 26.12.17; ע"פ 961/16 **אלהרוש נגד מדינת ישראל** (25.11.18) ועוד.

במקרה זה, שקלתי את השיקולים הבאים:

ראשית, חומרת המעשים של הנאשם 1, בהיותו עורך-דין, אשר חב חובות נאמנות, אשר אמור היה לשמור מכל משמר את **הכספים רבי ההיקף**, שהופקדו בידו למטרה שלשמה הופקדו, והוא לא עשה כן, אלא **מעל באמון שניתן לו** ושלח בהם ידו לטובת ענייניו הפרטיים.

שנית, נוכח העובדה כי נאשם 1 היה **עורך-דין ותיק**, אשר השרה אמינות כלפי סובביו, הרי שהפגיעה שפגע ברוכשים/משקיעים, מהווה **מעילה קשה באמון**, המשליכה על כלל האמון המקצועי, שהציבור אמור להעניק לכל קהל עורכי-הדין.

אדם המפקיד את כספו בנאמנות בידי עורך-דין צופה, שכך בדיוק יעשה - הוא אינו חושד ואינו חושש, שהכספים ישמשו לצרכיו הפרטיים של עורך-הדין, ולפיכך מעשיו של הנאשם 1 גרמו לזעזוע עמוק באמון המקודש שמעניק אדם לעורך-דינו.

על כן, יש לשקול ממד של **הרתעת הרבים בקביעת גובה הפיצוי**.

שלישית, סכומי הכסף שאותם קיבל הנאשם לשמירה בנאמנות, אך עשה בהם שימוש פרטי היו **סכומים גבוהים ביותר: ₪ 500,000 - ₪ 1.200,000** מכל משקיע (סעיפים 6, 8 ו- 16 לעובדות) כמפורט בנספחים א' ו- ב' - וסה"כ כ- **₪ 13,000,000** (הסכום הנומינאלי שהושב - עובדות 20, 21 לכתב-האישום).

כספים אלו, שאותם קיבל הנאשם 1, שימשו **לצרכיו** ונעלמו בלא שוב.

הפיצוי בהחלט חייב להוציא את בלעו של גזלן מפיו.

רביעית, שמעתי את עדותם של שלושה משקיעים/רוכשים, המייצגים את יתרת אלו המנויים בנספחים א' ו- ב', למדתי על **נזקם החרף בתחום הכלכלי, האישי והנפשי, על העלבון שנצרב בנפשם**, תולדת מעשיו של הנאשם 1.

כך, למשל, **שמעון בן עזרא**, אשר מסר עדות נוגעת ללב (ראו מסמך במ/1), דמעות זולגות על לחיו, הבהיר, בין השאר, את מה שהיה מנת חלקו משך שנים: "...אני רוצה להדגיש שהטיפול בכל הנושא נמשך מעל חמש שנים והיה כרוך בעוצמות בלתי נתפסות של כעסים ומתח אין סופיים שגרמו לי לחמישה אשפוזים בבתי חולים בעקבות חשש להתקף לב וללקיחת כדור פסיכיאטרי יום יומי להרגעה לאורך כל התקופה".

דור שלמה העיד אודות הפגיעה בו ובמשפחתו והגדיר: "בסוף הפגיעה כאן היא בלתי נתפסת".

אבי רנגינגן העיד: "הגעתי למצב שהייתי **מרוסק כלכלית, מרוסק** (בוכה) לא על כסף, דברים בסיסיים, **באתי אליו**

למשרד, התחננתי אליו, תן לי קצת כסף, הוא הסכים מדי פעם לתת לי כמה מאות שקלים...הסתרתי את זה מחברים שלי, התביישתי...הוא הזמין לי משטרה הכי רצינית את הכסף שלי".

אציין, כי איני מקבל את עדותו ואת תצהירו של עד הנאשם 1 חיים אברהמי ומפאת כבודו לא אוסיף הנמקה.

אילו חפץ הנאשם 1 להוכיח כי הוא שילם את הכספים שטען ששילם, קלה הייתה דרכו להוכיח זאת בראיות ישירות, כגון הצגת שיקים לפקודת אבי רנגינג, או העברות בנקאיות לזכותו, אך הוא בחר להוכיח את טענתו בדרך עקלתון עקיפה חסרת משקל ראייתי.

לבקשת הנאשם, אפשרתי לו לקבל לידיו את ספחי השיקים, כדי להציג ראיות של ממש, אך אלו לא הוגשו (בתאריך 3.8.20 הגיש ראיות אחרות). הוגשה הודעה, שלפיה לא עלה ביד הנאשם לקבל את המידע (לא הוסבר מדוע לא פעל חודשים קודם לכן לקבל את המידע, במיוחד לאחר הכרעת הדין והצגת ההסדר).

הנה כי כן, נאשם 1 אילץ את אבי רנגינג נאלץ לחזר על הפתחים, כדלפון בעוד שכל שביקש הוא שנאשם 1 ישיב לו את כספו שלו, שנמסר לו בנאמנות.

אין חולק, כי רוכשים/משקיעים אלו, אשר חפצו לרכוש לעצמם קורת גג, נפגעו כלכלית, ופגישה שכזו מהווה **מכה אנושה העלולה להשפיע באופן רוחבי גם על החיים האישיים.**

בית-המשפט העליון קבע לא אחת, כי במקרים שכאלה, כאשר נגרם נזק של ממש אין **"להסתפק בפיצוי...שאף בית המשפט המחוזי הגדירו כ"סמלי".** בית-משפט זה חזר ועמד על תכליותיו של הפיצוי בהליך הפלילי. הפיצוי נועד לסייע לקורבנות העבירה לקבל "סעד ראשוני" ובכל מקרה לתת ביטוי לנזקים הממשיים שנגרמו להם" (עניין **זיתוני** הנ"ל).

חמישית, אכן, אין חולק כי **כל סכומי הכסף של המשקיעים/רוכשים המפורטים בנספחים א' ו - ב' הושבו** (ראו הסכם במ/3).

ואולם הכספים **הושבו באיחור רב,** בחלוף שנים **ולא על-ידי הנאשם,** אלא על-ידי חברה אחרת אשר רכשה את חלקם.

כמפורט בעובדות כתב-האישום, הכספים נמסרו לידיו של הנאשם בשנים **2008, 2010** והושבו רק בחודש **מרץ שנת 2016** (עובדה 20).

אני בהחלט מקבל את הטענה, שהשבת הכספים **באיחור של שנים** הובילה לפגיעה כלכלית בכל המשקיעים/רוכשים,

אשר נבעה מכך שכספם הושב להם בערכו הנומינאלי בלבד.

ואולם **בהעדר ראייה**, איני מביא בחשבון את הטענה, כי הפגיעה הכלכלית נבעה גם מפגיעה בכוח הקנייה של הכסף, הנובע מכך שבינתיים מחיר הקרקע עלה. טענה זו נמסרה על-ידי העדים הנ"ל, אך לא הוכחה בחוות דעת מקצועיות.

"...בהליך הפלילי **לא נדרשת הוכחה מדויקת של שיעור הנזק כמו בהליך אזרחי רגיל**" (עניין ג'רחי הנ"ל). וכן עניין **אלהרוש** הנ"ל - שם בכל הקשור למידת ההוכחה נקבע: "מן הטעמים שפורטו לעיל, אני סבורה, כאמור, שרמת ההוכחה הנדרשת לעניין קיומו של קשר סיבתי עובדתי בין העבירה לנזק שנגרם לאדם שנפגע ממנה לצורך פסיקת פיצוי לפי סעיף 77 לחוק היא **רמת הוכחה של "מאזן ההסתברויות"**. לצורך כך רשאי בית המשפט להיעזר בראיות העומדות לרשותו והמוצגות בפניו לעניין זה..."

לצורך הדיון, די אם נבצע **שערוך כללי ו"גס ביותר"** לפי חוק פסיקת ריבית ביחס לסכום בן 500,000 ₪ במוצע, שנמסר לידיו של הנאשם 1 בשנת 2008 והושב למוסר בשנת 2016 וחישוב זה מלמד שהריבית וההצמדה על סכום שכזה מובילה למסקנה, כי דרישת המאשימה להשתת פיצוי בשיעור של 50,000 ₪ לכל אחד מן המתלוננים, **היא דרישה הגונה ואף מזערית בנסיבות.**

שיטת, הגם שעניין זה אינו רלוונטי לשאלת הפיצוי (להבדיל משאלת הקנס), אין להקל ראש כלל ועיקר באישום השני, המלמד כי הסכום, שאותו קיבל הנאשם 1 לידיו ועשה בו שימוש בניגוד למטרת הנאמנות לא דווח לרשויות המס כדין, וזאת בכוונה להעלים מס.

שביעית, שקלתי את הטענה, כי כל המשקיעים/הרוכשים, היו יכולים למצות את זכויותיהם עד תום, אילו היו תובעים את היזם - חברת "כחול לבן", ובדרך זו היו יכולים להקטין את נזקם.

אכן, בפסיקת הפיצוי אין להתעלם באופן עקרוני מן הקשר של גורמים נוספים לקרות הנזק ומשאלות של הקטנת נזק, כמקובל במשפט האזרחי (ראו: ע"א 6925/16 **מדינת ישראל נגד ג'רחי** -12.5.19).

ואולם, עובדה הזו אינה מנקה את חלקו של הנאשם 1 ביצירת הנזק הראשוני, אותו חסרון כיס שנגרם להם.

שמינית, אין לדעת מדוע בסופו של יום לא הוציא היזם, חברת "כחול לבן" את הפרויקט אל הפועל - עניין זה לא הוברר בראיות שמאפשרות קביעת ממצאים.

יתכן, שבכל זאת, ניתן היה להגיע להסדר, שבמסגרתו היזם ימשיך את מהלך הבנייה.

אני מסכים, כי אין להטיל על הנאשם 1 את הסיבה העיקרית לכך שכל הפרויקט באמצעות היזם חברת "כחול לבן" נעצר והרוכשים/משקיעים לא קיבלו את נכסם.

ואולם, אני סבור שיש למעשיו של הנאשם 1 חלק מסוים שבהחלט הטיל קושי שלא היה צפוי, שהרי סכומי הכסף שנמסרו לו בנאמנות נעלמו לצרכיו ועניין זה וודאי הציב קושי שאין להקל בו ראש.

תשיעית, שמעתי את עדותו הארוכה של הנאשם 1, אך לא הבחנתי מה היו המאמצים **המרביים**, שאותם נקט כדי להחזיר לרוכשים/משקיעים את כספם.

היה על נאשם 1 "לעקור הרים" בכדי לגרום להשבת הכספים - זוהי חובה משפטית ומוסרית כאחד והיה עליו להעמידן בראש סדר העדיפויות שלו.

בעניינים שכאלה, לא יהא זה מיותר להפנות לקביעה הכללית של בית-המשפט העליון בע"פ 305/75 **מיכאל צור נגד מדינת ישראל** (6.4.76) שמעולם לא נס ליחה:

"לגבי חובלים ומזיקים, גנבים וגזלנים, מועלים ורמאים למיניהם, חשובה החרטה שבמעשה מן החרטה שבלב ובדיבור. כבר לימדונו קדמונינו שהמתווה על חטא ואינו חוזר בו לשלם את הגזל, כמותו כטובל ושרץ בידו... **אבל מי שעושה להשבת הגזילה, וידו וידיו וחרטתו חרטה**. ושוב: אפילו הניעו את העבריין מניעים תועלתניים ואנוכיים גרידא, אין בהם כדי לגרוע מערכה של החזרת הגזילה כעילה להמתקת דינו. עיקר תכליתם של דיני העונשין הוא להשליט את החוק: משהופר החוק במעשה גזילה, ראשית השלטתו היא בהשבת הגזילה. נוטה אני לומר שדיני הנפשות הולכים אחר דיני הממונות...משבאו דיני הממונות על סיפוקם, שוב דיני הנפשות אינם תבעניים...לא באו על סיפוקם, יקומו דיני העונשין ויעשו את שלהם לגדור הפרצות ולחזק בדק החוק. **פשיטא שמדיניות בתי המשפט בפלילים צריכה להיות, לעודד נאשמים שיתקנו את המעוות שעיוותו במעשה עבירתם: ואין עידוד אלא בידיעה שמה שיתקנו יותר, ימתיק עליהם בית המשפט את דינם יותר...** אין לך עילה להקלת העונש, טובה ויעילה ומרשימה מעילת השבת הגזילה או שיפוי הנזק. וכן להיפך...אין אני יכול להעלות על דמיוני אף מקרה אחד אשר אף בנסיבותיו המיוחדות לא יתחשב בית המשפט בהחזרת הגזילה או בתיקון הנזק כעילה להמתקת הדין: ומקום שלא הוחזר או תוקן הכל, יתחשב בית המשפט במקצת..."

במהלך עדותו, הציג הנאשם 1 מספר שיקים שאותם קיבל מאנשים אחרים, כאות לתקופה הקשה שעברה עליו עד כי לא הציג אפילו את השיקים הללו לגבייה. אדרבא, אם מדובר בשיקים בעלי ממש, מדוע לא הציע את השיקים הללו לרוכשים/משקיעים כחלק מן הפיצוי בזמן אמת.

עשירית, הנאשם 1 טען, כי סכומי שכר הטרחה שגבה מאת הרוכשים/משקיעים, כמפורט בנספחים א' ו - ב', נגבו על-ידו כדין, משום שהוא העניק את השירות כנגד שכר הטרחה.

כך, למשל, רשם הערת אזהרה כללית עבור היזם "חברת כחול לבן", שלעתיד הייתה עוברת אל הרוכשים/משקיעים.

ואולם, התבלבלו לנאשם 1 היוצרות - **עיקר אחריותו כעורך-דין הייתה לכספים שהתקבלו על-ידו למשמורת בנאמנות** ובכך כשל כישלון מקצועי חרוץ, ואין לומר שהוא העניק שירות מקצועי המזכה אותו בסופו של יום במלוא שכר טרחה שכזה.

אחת-עשרה, הנאשם 1 העיד על גילו המבוגר, תחלואיו (במ/16), סיפר על מצבו הכלכלי הקשה, מסר פרטים אודות טרגדיה שעבר, תיאר את עברו, את אופיו הטוב, סיפר על תרומתו למדינה והוגש מסמך בעניין זה (במ/12).

כמו כן, הוגש מסמך מאת עו"ד הירש המתאר את פועלו וכן צורפו תעודות הוקרה שונות.

בתאריך 3.8.20 הגיש ראיות נוספות: תעודת נכה, אישור רו"ח בדבר הכנסותיו הדלות ממרץ 2020 - יוני 2020 ודוק: זוהי (תקופת מגפת הקורונה אשר פגעה בכלל האוכלוסייה, בין השאר במתלוננים עצמם), אישור המלמד על עיוורון.

את כל אלו הבאתי בחשבון במסגרת שיקולי.

אכן, אין חולק כי לנאשם 1 **זכויות עבר רבות**, אך אלו שימשו כאחד הנימוקים להצגת הסדר הטיעון המקל, והם אינם יכולים לרדת לשורש הענישה הכלכלית, ובפרט להשפיע על היקף הפיצוי שיש להשית עליו.

אך גם הרוכשים/המשקיעים, כולם אנשים נורמטיביים, יש להניח, שגם הם בעלי זכויות, כל אחד בתחומו, והם אינם חייבים לסבול סבל כלכלי בל ישופה נוכח מעשיו של הנאשם 1.

שתיים-עשרה, מנגד, יש לזכור, כי פיצויים במסגרת גזר-דין פלילי, אינם שוללים את זכותם של כל אחד מן הרוכשים/משקיעים למצות את זכותם נגד הנאשם 1 או היזם "חברת כחול לבן" במישור של תביעות אזרחיות, ונגד הנאשם 1 אף במסגרת תביעה נגררת, ואין מטרתם השבת הנזק המלא על כל ראשיו, כפי הנהוג במשפט האזרחי.

עמד על כך בית-המשפט העליון בעניין **טווק** הנ"ל: "...פסיקת פיצוי בהליך הפלילי אינה מוציאה את זכותו של אדם שניזוק מעבירה להגיש הליך אזרחי בגין הפגיעה שנגרמה לו ועל מנת לייעל ולהקל על הנפגע בהגשת הליך אזרחי כזה נקבע...מנגנון מיוחד שכוון להחשת קבלת הסעד בהליך האזרחי המוגש בעקבות הליך פלילי...".

וכן בעניין **ג'רחי** הנ"ל: "...ככל שנפגע העבירה מעוניין בפסיקת פיצוי בהיקף מלא על נזקיו, ובעיקר במקרים בהם נגרמו נזקי גוף משמעותיים, לא יהא מנוס מניהולו של הליך אזרחי....".

כלומר, במסגרת ההליך הפלילי אין להיצמד למלוא הנזק האזרחי, שכן הפיצוי אינו מוציא אפשרויות חוקיות אחרות העומדות לרשות המשקיעים/הרוכשים לשיפוי, ואולם מנגד, אין להגיע למצב דברים ששיעור הפיצוי יהא נמוך באופן שלא יתאם את מטרותיו במסגרת ההליך הפלילי.

מסקנה:

לאחר ששקלתי את המכלול דלעיל, מסקנתי היא ברורה, והיא שהשיקולים לקולה שפורטו, אלו שיקולים שהובילו את המאשימה להגיע להסדר טיעון מקל ביותר, שאותו אני מאשר - הרבה מתחת למתחם הענישה, אך אין להם כלל ועיקר נפקות ממשית, ככל שהם נוגעים לרכיבים הכלכליים בענישה, כפי שהוגדו לבית-המשפט במסגרת ההסכמות.

אני סבור, כי הצבת סכום הפיצוי באופן הנושק לרף העליון שבהסדר הטיעון (50,000 ₪) ביחס לכל אחד מן המתלוננים היא הצבה ראויה, אשר תכיר בנזק החמור שהנאשם גרם להם.

המאשימה בקשה כי היקף הפיצוי לא ייגזר באופן יחסי לנזק שנגרם לכל רוכש/משקיע אלא באופן שוויוני מתמטי וכך אעשה.

ד. תוצאה:

לאור כל האמור לעיל, אני גוזר את העונשים הבאים:

על הנאשם 1:

א. שישה חודשי מאסר שאותם לא ירצה הנאשם, אלא אם כן יעבור בתוך 3 שנים מהיום עבירה שיש בה יסוד של מרמה.

ב. קנס בסך 30,000 ₪ או 60 ימי מאסר תמורתו והקנס ישולם בעשרה תשלומים חודשיים שווים, הראשון בתאריך 1.10.20 והנותרים בכל ראשון לחודש שלאחר מכן.

ג. פיצוי לכל אחד מן הרוכשים/משקיעים המנויים בנספחים א' ו - ב' לכתב-האישום (15 במספר) בסך 40,000 ₪ - סה"כ: 600,000 ₪ ופיצוי יגבה תחילה מתוך הפיקדון בסך 100,000 ₪ ואת היתרה בסך 500,000 ₪ ישלם הנאשם ב - 36 תשלומים חודשיים שווים, הראשון בתאריך 1.10.20 ובכל ראשון לחודש לאחר מכן. הערבויות הנותרות יבטיחו את יתרת התשלום.

ד. רשמתי בפניי את הסכמת הנאשם 1, כי לא יאוחזר מתאריך 20.7.20 יסכים הנאשם 1 להוצאתו לצמיתות מלשכת

עורכי הדין, ולפיכך עותק מגזר-דין זה יועבר ללשכת עורכי הדין.

על נאשמת 2:

קנס סמלי בסך 1,000 ₪ שישולם עד ליום 1.10.20.

זכות ערעור לבית-המשפט המחוזי מרכז/לוד בתוך 45 ימים.

צו כללי למוצגים.

התיק סגור.

ניתן היום, ט"ז אב תש"פ, 06 אוגוסט 2020, במעמד הצדדים.